ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔަޢުމިއްޔާ

މިނިވަން މުއައްސަސާތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 21 ވަނަ ބައްދަލުވުން

21 ޖުލައި 2025

ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އާ އިމާރާތް (ކޮމިޓީރޫމް ނަންބަރު 5)

ފެށުނު ގަޑި: 10:00

{ރިޔާސަތުގައި އިންނެވި ކޮމިޓީގެ މުގައްރިރު؛ މާފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ރަޝީދު އަޙްމަދު}

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ. މިއަދު މި ބޭއްވޭ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީގެ 21 ވަނަ ބައްދަލުވުން. މި ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަލީ އިބްރާހީމް، ކޮލަމާފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ދީދީ، ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް، ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނަސީމް، ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޙުސައިން އަދި ކާށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް. މި ބައްދަލުވުމުގައި މިއަދު މި އޮތީ މި ރައްޔިތުންގެ، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރައްޔިތުންގެ ޒާތީ ޙުރުމަތުގެ ޤާނޫނު ބިލާ ގުޅޭގޮތުން އަޑުއެހުމުން އެކި ފަރާތްތަކާ ބައްދަލުކުރުން. އެގޮތުން މިއަދު މި އޮތީ އިންފޮމޭޝަން ކޮމިޝަނާ އެއްކޮށް ބޭއްވޭ ބައްދަލުވުމެއް. ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސިނާން މިހާރު ބައިވެރިވެވަޑައިގެންފި.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް ފަހު) السَّلاَمُ عَلَيْكُمْ. އިންފޮމޭޝަން ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވައި ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަލާހް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ރައްޔިތުންގެ ޒާތީ ޙުރުމަތުގެ ޤާނޫނު ބިލާ ގުޅޭގޮތުން އިންފޮމޭޝަން ކޮމިޝަނާއި ބައްދަލުކުރެއްވުން، މި ބޭފުޅުންގެ ތަފާތު މަޝްވަރާ މި ބިލަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭނުންވާތީ. ކޮމިޝަނުގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި ބޭފުޅުންނަކީ ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް ނަޢީމް ރައީސް މުޙައްމަދު ޝާހިދު، ކޮމިޝަނުގެ ނައިބު ރައީސް އަޙްމަދު ޢަބްދުއްރަޙްމާން ބަޝީރު ރަޝީދު، ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު ޑރ. މުޙައްމަދު ޒާހިދު، ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަސަން ޒަކަރިއްޔާ، ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު ޢަބްދުއްރަޙީމް އިސްމާޢީލް، ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް އަޙްމަދު ޢަބްދުﷲ އުނައިސް. އަދި ޗީފް ލީގަލް އޮފިސަރ ޝަހީމް ވެސް ކޮމިޓީގެ ފަރާތުން މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އެބޭފުޅުން ވަޑައިގެންނެވި ފަހަރު މި ބިލަކީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ، އަސާސީ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅޭ ބިލެއް. އަދި އިންފޮމޭޝަން ކޮމިޝަނާ ވަކިން ގުޅިގެން މިނިވަން މުއައްސަސާތަކާ ބެހޭ ކޮމިޓީއަށް މަޝްވަރާ ހޯދުމަށް ވަރަށް ގިނަ ދުވަހު ބިލާ ގުޅޭ މަސައްކަތް ކުރެވިފައިވޭ. އަދި އިންފޮމޭޝަން ކޮމިޝަނާ ވަރަށް ގުޅިގެން ބަލައިގަތުމަށް ކޮމިޓީން މި ބައްދަލުވުން އިންފޮމޭޝަން ކޮމިޝަނާ އެއްކޮށް ބާއްވަން ނިންމީ، މި ބިލުގެ މަސައްކަތް އަވަސްކޮށް ނިންމުމަށް. އެއަށްފަހު މާދަމާ އިންފޮމޭޝަން އަދި ސިޔާސީ ފަރާތްތަކާ މި ބިލުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ބައްދަލުކުރުން، އެ

ބޭފުޅުންގެ ތަޖުރިބާއި މަޝްވަރާ ހޯދާނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލާނަން މި ބޭފުޅުން މިއާ ގުޅޭގޮތުން ދެއްވާ މަޝްވަރާއާއި ތަޖުރިބާ. ކުރިއަށް ގެންދަވާ.

<u>އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަންގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ޠާރިޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ! ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިންޗާޖް މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީއަށް ބަލައިލައިފިން. ކޮމިޓީ ވަރަށް، ޖުމްލަގޮތެއްގައި މި ކަހަލަ ކޮމިޓީއެއް ގެންނަން އެޅުއްވުމީ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އުފާވެރި، މަރުޙަބާ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާތަނަށް އައި އިރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހަމަވެސް މި ކަހަލަ ވޯޓުތައް ނެގުން އެބަހުރި ބޭއްވިފައި. އެކަމު ބޭއްވިއިރުގައި ސަރުކާރު ކޮންކަމެއް ދިމާވިޔަސް، ޔަޤީނުން ކަމެއް ހިނގާފައެއް ނެތް. އެކަމަކު މިހާރު މިހެން ކޮމިޓީގެ ގޮތުން ގިނަގޮތަކަށް ތަރުތީބު ވަރަށް ސާފުކޮށް، ކޮމިޓީއަކީ މަޖިލީހުން ބޭނުންވާ ރައްޔިތުންނަށް ވޯޓު ހިނގާ އެންމެންނަށް އިސްލާމީކަން ކޮމިޓީއެއް މިހާރު ދިގުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ތާއީދުކުރަން، އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް އެ ކަމަށް މަރުޙަބާ ކިޔާލަމުން. އެހެންވީމާ، އެ އިސްލާހުތަކާއި އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. ދެން މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކާނަން، ކޮމިޓީ ޒާތުގެ ބަދަލުކޮށްލަން މިސާލަކަށް އޮތްބަޔަކަށް ސިޔާސީ ގޮތުން ފުރުސަތު އެއް ވިސްނުމަށް، މިއަދު ތަފްސީލުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ޒިންމާ ކުރަނީ ބަދަލުތަކެއް ވިދާޅުވާން މި އަދަދަކީ ގެއްލުން ބަލާ ޗެކް ކުރުމަށް. އެހެންވީމާ، މިއަދުގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑަށް ބައްލަވާފައި މި ޒިމްމާ މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން ނުކުރެވޭނެ ކަމަށް ބޭނުމެއް ސިޔާސީ ބައްލަވާއި ބަލާ ކޮމިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި، ބޮޑު ގޮތެއްގައި ބޭނުންވާނީ ކޮމިޓީގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް ވާހަކަދައްކަމުން ސިޔާސީ ދައުރު އަދި ދެއްކި ކޮމިޓީ ނުދެވޭނެ. ކުރިއަށް އޮތް ދުވަސްވަރު ވަރަށް ބޮޑަށް ކަނޑައެޅިފައި ޕާޓީގެ ދެ ވަރަކަށް ކޮމިޓީތައް އުފެދުނު. އެކަމަކު ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގެ ބަދަލުތަކަށް ބޮޑު ވާހަކަތަކެއް ވާ ތަނަށް ކޮމިޓީ ޕާޓީތަކުން ބެހިފައި ވާތީ، ސިޔާސީ ޕާޓީގެ ވަރަށް ބޮޑުގޮތެއްގައި 2 ވަނަ މާއްދާގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި، ކޮމިޝަނުގެ 2 ވަނަ މާއްދާގެ 3 ވަނަ މާއްދާގައި އެބަ ވިދާޅުވޭ 'ރައްޔިތުންނާ ގުޅޭ މުއައްސަސާތަކުގައި ޙައްޤު ވޭތޯ'. މި މުއައްސަސާ ކޮންމެ ޕާޓީއެއް ކޮމިޓީއަކަށް މި ސިޔާސީ ޕާޓީތަކުގައި ޢަމަލުކުރާ ފަރާތެއް ސިޔާސީ ނުފޫޒުން ހިނގައިދާން ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންދިޔަ ދުވަސްވަރު އިންތިޚާބު. އެ މުއައްސަސާ ކޮމިޝަނު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ޙަވާލުކޮށްދެއްވާ ރައީސާއި ޖަލްސާގެ ދުވަހުގެ ދަށުން ވިސްނުމަށް، އެ ދެނެގަތުމަށް އެ މުއައްސަސާ ކަމުގެ ބޮޑު ފަރާތަކަށް ނިންމައިދިނުމަށް، ކޮމިޓީ ދެ ޕާޓީގެ ކޮމިޓީ ބޭނުންވާ، ސާމިލުކުރެވޭނެ މި ބޭފުޅުން ހަމަ ގޮތަކަށް ސިޔާސީ ކޮމިޓީ ޕާޓީ އާދޭ ކަމަށް ދައްކާލަމުން، އެ ކަމަކީ ރައީސް ޕާޓީތަކުގެ ފަރާތުން ކަމަކީ އިންތިޚާބުގައި ވާހަކަދައްކަމުން ފަހު ވަރަށް ބޮޑަށް ދަރުމަވަންތަ. ދެވަނަ

ކަމަށް، 2 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި މި ކަމާ 'ކޮންމެ ހާލަތެއްގައި' އިސްތިސްނާ، ކޮންމެ ހާލަތެއްގައި ރައްޔިތުން ހޯދަން ބަލަންޖެހޭ ކަމުގައި ލިޔަމުވެސް، އެ ކޮންމެ ހާލަތެއް ވެސް އިސްތިސްނާ، އެހެން ވާގޮތުން ބައެއްފަހަރަށް ގާނޫނުގައި ބެލެއްވިމަ ފެށުން އެ މާނަކުރުމާއި، އެ އަސްލު އެ ކަމަށް ދާއިރާގައި ދެން ނުކުންނަ މައްސަލަތަކާ މި އެއްކޮޅަށް ފެށުން އެ އުނދަގޫތަކުން ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭތީ އެވެސް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކޮށްލި އެއް ކަމެއް. ދެން 6 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި، 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގައި ވެސް އެ ދޯހި އެއްގޮތްކޮށްދޭން، އެ ދެ މާއްދާގައި މި ބުނާ، އެއް މާއްދާގައި މި ބުނަނީ، ޖުމުލަ ފުލްބެންޗުގެ އަޣުލަބިއްޔަތާއި ރައުޔު، އެއީ މަޖިލީހުގައި ވޯޓު ދިނު އިސްތިސްނާ، ގޮތަށް ވޯޓު ދޭއިރު ނުދޭއިރު ވޯޓު ދޭއިރުގައި، އެއް މާއްދާގައި މި ބުނަނީ ޖުމުލަ ފުލްބެންޗުގެ އަޣުލަބިއްޔަތު. އެއީ މުޅި މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ ފުލްބެންޗުގެ އަޣުލަބިއްޔަތު. އަނެއް މާއްދާއެއްގައި މި ވިދާޅުވަނީ ހާޒިރުވާ ވޯޓުގައި ބައިވެރިވާ މެންބަރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތު. އެހެންވީމާ ހުރިހާ ކޮންމެވެސް އެއްގޮތަކަށް އެއްގޮތްކޮށްދީފައި އޮތުމަކީ ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް ފެނޭ. އެއީ މިސާލަކަށް ހަމަ ގެނެސްދޭން ދެއްކި ހަމައެއް ބަލައިލާފަ އެއްބައި ކަމަށް ފެނޭ. ވަޒީފާގެ މިންވަރު އެ އެއްގޮތްކޮށްދިނުން ވާގޮތް އެންމެ ރަނގަޅު ކަމަށް ވާތީ އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަނީ. އަނެއް ކަމަކީ، 6 ވަނަ މާއްދާ، 7 ވަނަ މާއްދާގައި ވެސް ހުރި، މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދިމާވާ އެއް ކަމަކީ މިހާރު އެއް ގޮތަކަށްގައި އިސްތިސްނާ، އެއް މައްސަލައެއްވެސް ދީނަ މައްސަލައަކާ ގުޅޭގޮތުން ފޮނުވ ނުދީފައި ކަމަށް މި ކަމާ. ހަމައި އަޅުގަނޑުމެން އެއްގޮތަށް ނުލިބިގެންވާ ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ މައިގަނޑު ކޮންސަރންސެއް މި އަންނަނީ، މައިގަނޑު ކޮންސަރންސެއް މި އަންނަނީ ރައްޔިތުން ކުރަންޖެހޭ މައްސަލައިގައި، އެ ނަމާ ކުރަންޖެހޭ ރައްޔިތުންނަށް ނިކަން ރައީސާގަނާ އެ ސުވާލު އުނިގެން އިސްތިސްނާ، އެއާ ދެކު މިހުންގެ ފުރިހަމަ ހިންގުމުގެ ޖިނާޔަތް ލިބިއިރިން ގޮތަކަށް ޖެނެރަލް ކޮމެންޓް އެއް އޭވެސް ކޮންމެހެން ކުރަންޖެހޭ ގޮތަށް ކޮންސިޑަރ ކުރުމަށް ހިނގާ ގަނޑުމެން ބަލާނީ، ވަރަށް މުހިއްމު ވިޔަސް. ދެން ޙުކުމުގެ ތަފްސީލު ބޭނުން ގަޑިއަކަށް، އަޅުގަނޑުމެން ދެން ހަމަ ވަރަށް ރަނގަޅަށް އިންޒާރު ދެނީ. ދެން އެ ކަމާ ކުރާނެ ގޮތް ދެނެހުރުމަށް ޙައްޤުގެ މަޢުލޫމާތު ލިބިގަތުމުގެ ޙައްޤު ހަމަ 7 ވަނަ މާއްދާގެ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް އެ ރިޕޯޓު އިދާރާތަކުގެ ބޭނުންކުރުމުގައި ޚާއްޞަ ހިންގުމުގެ ކަރުދާހެއް ގާނޫނުގައި އޮތުމާ ބޭނުންކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރި. ހަމައި އެއްގޮތަށް ހަމަ ޖެހޭގޮތުން އިސްތިސްނާ. ދެން، ކަމިޓީގެ؟ މިހާރު ޚާއްޞަ ހުރުމުގެ އަސާސީ ވޯޓުގެ ބެލުމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ރިޕޯޓު އިދާރާތަކުގެ ޙުކުމުގައި ބޭނުންކުރުމުގައި ގަވާއިދާ އުސޫލުތަކެއް، މިހެން ކަމެއްގައި އިންނަ ތަންކޮޅެއް 'ގާނޫނުގައި' ބަޔާންކުރެވެން ބޭނުން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފެންނަނީ. ބޭނުން ދިމާވާ މަސައްކަތް، މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން، އާދެ، މިހާރު އިންނަނީ ގަވާއިދު. މިސާލަކަށް

އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދެއް ހަދާފައި އަޅުގަނޑުމެން ހަދާ ގަވާއިދުތަކަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ބަދަލުކުރަންވީމަތާ އާންމު އުސޫލުން ކަންކަން ހިނގާ ގޮތް ތަންފީޒުކުރެއް ތަރުތީބު ގޮތުން އެ ދަނީ ދެކޭ. އަޅުގަނޑުމެން ކަމަށް ވިޔަސް ވެސް އަދި އެހެން ބަދަލު ކަމަށް ވިޔަސް ވެސް އެ ތަންކޮޅެއް އިޖުރާއަތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭތީ އެހެން މި ދަންނަވާލީ. ހަމަ އެގޮތުން 12 ވަނަ މާއްދާގެ، ހަމަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގާނޫނުގެ ނުވަތަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ހަމަ ރައްޔިތުން މަޖިލީހާ އެއްބާރުލުމާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އާދޭ ގެންގުޅުއްވުން އިޖުރާއަތުތަކާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅުއްވުން އެއީ އާންމު ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަށް ފެނޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އެއީ ކަނބަލުން ވާހަކަދައްކާނީ، ހިނގައިދިޔަ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން. އެ އިޖުރާއަތުތަކަށް އެހެން ކަނޑައެޅުމުގައި ބެލުން އެހެން ފާހަގަކުރިން. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ އުޅުނު ސުވާލެއް. ބަޖެޓު ގާނޫނު ޖަލްސާގެ ތެރޭގައި ބަޖެޓުގެ އިސްލާހުން އާދޭ އެހެން މާނައެއް ނެތި އެހެން ބަޔަކަށް ވެސް. އަޅުގަނޑުމެން ޖުމުލަކޮށް މިހެން ކިޔައިފައިވާގޮތަށް އެކަން ފާހަގަކުރުން. އެ ހަމަ؛ (ވަޒީފާގެ ކަންތައްތަކުގެ) އުސޫލު، މިސާލު އާދޭ، 12 ވަނަ މާއްދާގައި މި އިންތިޚާބު ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގަބޫލުކުރުމަށް ހުށަހަޅާފައި ގަބޫލުކުރެވޭ ނަންބަރުތަކުގެ ބޭނުން ކުރުން ބާރުގެ ވަޒީފާތަކުގެ މަޖިލީހާ މަސްވޫލިއްޔަތުތަކާއި ނިސްބަތްވާ. އެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަކާ އަމިއްލަ ބަޔާންކުރުމާއި އެ ކަމާއި ނިޒާމުތަކާ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް ފަރުވާއިޖުރާއަތުތަކާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ ގުޅުން ކަނޑައަޅާ ގޮތުގެ މަސްވޫލު ދިމާވާ ކަނޑައަޅަން އެބައިން ގުޅުންވަނީ އެހެން ކަނޑައެޅި ފަދަ ދީގެން އެހެން ވޭތުވެދިޔަ ފަރާތްތަކާ ކަމެއް ވެސް ނޫން ކަނޑައެޅުމުގެ ދައުރު ބެލުމަށް. އެކަމަކު އާންމު އުސޫލުގެ ގޮތުން ކަނޑައެޅުއްވީ މި ބާރުތަކުން ހަމަ އާދޭ، މި ބާރުތަކުން، އެ ގޮތުގެ ޚިޔާލު ބާރުތަކުގެ އިސްތިޢުފާ އެހެން ވިސްނުމަށް ވެސް އާދޭ. އެކަމަކު، އެއީ ނޫނީ. އުސޫލުގެ ގޮތުން މިހެން ބަދަލުވާ އިނދާ އާންމު އުސޫލުގެ ގޮތުން އެކަން އެހެން ފެންނަން ނުކުންނާނީ މިހާތަނަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ބަދަލުވި އިދާ އެއްފަހަރު ގޮތްތަކުގައި އެއްގޮތަށް އޮތްކަމުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކުރަނީ ކަމެއް، ވަކި އިޖުރާއަތުތަކާ ވަރަށް މަދު ހާލަތްތަކުގައި ނުހިމެނޭ، ބައެއް ހާލަތްތަކުގައި އެބަހުރި. އެކަމަކު ވަރަށް މަދު ހާލަތްތަކުގައި ނުހިމެނޭ ނަމަވެސް ހަމަ ހިތްއެދޭ ފާހަގަކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލަނީ އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅުއްވާ ޢިޔާލުން އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ދެކެ އިދާރާ، އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާފައި ކަރުދާސް ހުށަހަޅާއިރުގައި ޤާނޫނު ކުރިމަތި ގެންގުޅޭ ދިރާސާ. ދެން 15 ވަނަ މާއްދާގައި ޤާނޫނު ހުއްޓުވުން އަދި ހުށަހަޅާ ސުވާލި ހިއްސާކުރި ގާނޫނުކުރާ އިތުރު ބޮޑުބަޔަކު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް ރައްޔިތުންގެ ސިޔާސީ ކަމުގެ ބައިތަކުގައި ހާލަތުގައި އެކުލަވާ ކުޑަކުދިން ހަމަޖެހޭ އާދައިގެ ރައްޔިތުންނަށް އާންމު ވަޒީފާގެ އަސްލަހަވާރު ޤާނޫނީ ކަނޑައެޅިފައި ކުރެވޭ، އަޅުގަނޑުމެން މިގެ މި ޤާނޫނަކީ މި ގެންނަނީ، އާންމު ސުލްޠާނުގައި މި ތިޔަބޭފުޅުން މި ކަނޑައޭ ކަމުގައި އުސޫލުތަކުގެ ކަމުން

އާންމުކޮށް ނަގާ އިންތިޚާބުތަކުގައި އެތައް ދުވަހެއް ކުރިން، މިސާލަކަށް މިހާރު ފެށޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ ދެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބެއް އަންނާނީ މިފަދަ ދުވަހަކަށް ދެއްތޯ. މިފަދަ އަހަރެއްގައި މިފަދަ ދުވަހުގެ ކުރިން އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިންތިޚާބު ބާއްވަންޖެހޭނެކަން. އެކަމަކު މި އިންތިޚާބުގައި، މި ނަގާ ވޯޓުގައި، މި ޒާތުލު ހުރުމުގެ ވޯޓުގައި އެއްއެ އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނޭނގޭނެ. އެހެންވީމާ، ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ލާޒިމުކުރޭ ޤާނޫނުގައި މި މަޢުލޫމާތު ރައްޔިތުންނަށް ހާމަކޮށްދިނުން ރައްޔިތުން ހޭލުންތެރިކުރުވަން ވަކި މުއްދަތެއްގެ ތެރޭގައި ވަކި ކަނޑައެޅިގެން. އެހެން ދާއިރާގައި އަޅުގަނޑުމެން ކައުންސިލުތަކަށް މިއީ ފޮނުވައިލިޔަ ބައެއްފަހަރަށް އެ ބޭފުޅުން އެބަހުރި މާލޭގައި ދިރިއުޅުއްވައި އަނެއްކާ ގެޖެހޭން ފޮނުވައިލިޔަސް މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރަން. އޭގެ ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭނުންވަނީ ގޮތުގައި މިއީ އެ ބޭފުޅުން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން އެ މަޢުލޫމާތު ހަރުގައި، އަޅުގަނޑުމެން ގާވައިދުން ކަނޑައަޅާ ގޮތެއްގެ މަތިން ކައުންސިލުތަކުން ރައްޔިތުންނާ ހަމައަށް މި މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދިނުން އެކަން ކުރަންޖެހޭނެ ކަމެއްގޮތަށް ގަސްދުގައި މުހިންމުކަމެއް ކަމުގައި ހިމެނުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ހިތަށްއަރާ މިދި ފަދަ ހަމަ ޝާއިޢުކުރާނަމަ. ދެން މީގެ ޗެކްލިސްޓް އަޅުގަނޑުމެން ވަޒަން މި ދެންނެވި ކަންތައްތަކުން އަންނަނީ.

ދެން 19 ވަނަ މާއްދާގައި މި އޮންނަ، މި އިންނަނީ، މިހާރު މި އިންނަނީ 45 ދުވަހާއި 90 ދުވަހާ ދޭތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޚާބު ބާއްވަންޖެހޭނެ ކަމަށް މިހާރު އިންނަނީކަމަށް. ކުރިން އަޅުގަނޑު ދެންނެވި މި ދެންނެވިހެން އާންމުކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މި ބާއްވާ ހުރިހާ އިންތިޚާބުތަކެއްގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ ވަރަށް ދުރާލައި މި ބާއްވަންޖެހޭކަމާ މި އެއްކޮށްހުރި އެއްބާރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް އަދި ދެން ހުރި ހުރިހާ ފަރާތްތަކަށް ވެސް މިހުރީގެ ތަރުތީބުކޮށްދިނުމާއި، މިހުރިހާ މަސައްކަތްތަކާއި މިހުރިހާ ކަމެއް މި ކަންކަން މިހުރިހާ ކަމެއް ވެސް މިހުރިހާ ކަމެއް ހިނގާނެ ތަރުތީބު ވެސް މިހާރު ހެދޭނެ މީ. މިގޮތަށް ނަތީޖާ ދެއްކޭނީ މި މަގުގެ ތެރެއިން ނަތީޖާ ހަމަޖެއްސުމަށް އަޅުގަނޑުމެން އިތުރުވެގެން 90 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ބާއްވަންޖެހޭ. އެކަމަކު 90 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި މި އޮންނަ އިސްތިއުފާގެ ޖަވާބު ބަލާފައި ރައްޔިތުންނަށް އޮތް އެކަށީގެންވާ މުއްދަތެއް، ކޮންމެހެން މި ކަނޑައަޅާ ކުރުމަށް ފުދޭވަރަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ތައްޔާރުވާ އަދި ދެން ހިނގާ ކަމަކަށް ކަމެއް. އެކަމަކު ވީހާވެސް ދެވޭނެ ނަތީޖާއަށް ވެސް ދިއުމުން ކަނޑައަޅާ، އެކަމަކު 120 ދުވަސް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ކަނޑައެޅިގެން ވަކި ކަންތައްތަކުން ވާނެ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ހުށަހަޅަނީ މި ދެންނެވި ސަރަހައްދު ޖަހައި. މި ދެންނެވި ސަރަހައްދު އަޅުގަނޑުމެން މިގެ އިދާރީގޮތުން އިންތިޒާމްތަކެއް އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރުމުގައި މަޖުބޫރު ވެސް ތަރުތީބު ކުރެވޭ، ކުރިން މަސައްކަތް ކޮށްގެން ބޭނުން

އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް ހަމަ އެކަން ކުރުވޭ. އިދާރީގޮތުން މައްސަލައަކަށްވުރެ ބޮޑަށް މީހުންނަށް، ރައްޔިތުންނަށް މި ކަންކަން ސާފުކޮށް އެނގިގެން، އަންގައިދޭން ތިބި މީހުން އިންސާފުލިބޭނެ އަޑުގަނޑުވެރިން. އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް ވެސް އެ ޗިންތާ މި ބޭފުޅުން ހަވާލުކުރައްވާފައި، މި ދެންނެވި ގޮތުގެ ހަވާލުކޮށްފައި އެބަހުރޭ. އެހެންވީމާ، އެކަނިގެންވާ ގޮތަކަށް ރައްޔިތުންނަށް މި މަޖިލިސްތަކުން ވަގުތު އިތުރުވަނީ ބޭނުންކުރަނީ ކަމަށް ފެންނާނީ އަޑުގަނޑުވެރިން ހިތަށްއެރި ވަރަށް ރަނގަޅުވާނެ އާއި ހަމަ އެކަން ގިނަ އިންޓަރނެޓުތަކާ އެއްބަސްވެ، ޤާނޫނު ނަގާ ފޮނުވައިފި އެއްބަސްވެ ގޮތެއްގަނޑުން 120 ދުވަސްވަރު އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް 45 ދުވަހާއި 120 ދުވަހާ. އެކަމަށް ދެން އަޑުގަނޑުވެރިން ޖޫރީގެ ބޭން އެ ސުވާލަކާ ގުޅިގެން އެ މައްސަލައާ ބެހޭނެކަމަށް ބަލާފައި އަޑުގަނޑުވެރިން ޖެހިގެއްޖެކަމަށް. އެކަމަކު އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް ދެއްވާނީ، ވަރަށް ރަނގަޅުވާނެ އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް 120 ދުވަސް އެ ޝަރުޠު ދުރު އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް ދިނުމެއް. ދެން 23 ވަނަ މާއްދާގައި ވެސް މި އިންނަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ގަވާއިދު އަސާސީ ގެނެސްފައި ގޮތާއި، ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާ ގަވާއިދު އަސާސީ ގެނެސްފައިވާނެ ގޮތަށް ރަނގަޅު ބާރު ބަހައްޓާ. އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް މި ހިސާބު މި ކުރަން އުޅެނީ އެއް ކަމަކާ ގުޅިގެން ދުވަހުވެސް ވެސް އެއްގޮތަކަށް އެކަން ކުރުވޭ އިންނަނީ. އަޑުގަނޑު ހަމަޖެހޭ ގޮތުގައި ވެރިޔާ ރައްޔިތުންގެ ޤާނޫނުއަސާސީ ގަވާއިދު އަސާސީ ގެންނަވާން ވެސް ކަބިނެޓަށް ގޮސް ކަބިނެޓުގެ ރުހުން ލިބިގެން އެކަން ކުރުވޭނީ. ދެން 31 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި (ށ) މިއީ އަސާސީ ވަރަށް ހަމަ ކަބިނެޓުގެ ވިސްނައިދިން ޖިނާއީ ޖަވާބުދާރީ މާއްދާއެއް ކަމަށް އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ އިނގޭތޯ. އެއީ ހަމަވާނީ ބާރު ރައްޔިތުންގެ އަމުދަނީއްޔަތު ނުވަތަ ސަރުކާރު ބާރު ހުރީ ސާފުވާކަން ނިޔަތު އިނގޭތޯ. މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި މި ބުނަނީ، ބާރު ދިން މީހުންގެ އަމުދަނީއްޔަތު. ދިން މީހުންގެ ރަށްޓަކައި ހިމާޔަތް ބަލިފު ބާރު ވެސް ދެއްވި. ހަމަ އެގޮތަށް (ށ) ގައި ރައްޔިތުންގެ އަމުދަނީއްޔަތު އެބަ ބުނޭ. ރައްޔިތުންނަށް ކޮބައިތޯ؟ ރައްޔިތުންނަށް ދެވޭ އާއިލާތަކުގެ އާބާދީގެ ޗެކަފް ޖުމުލަތޯ؟ ނުނިވާއްޔާ މި ބާރުތާ އާބާދީތޯ؟ މި އެއްޗެހި އަޑުގަނޑަށް ހިފޭ ގޮތުގައި ވަރަށް ރީތިކަން ވަރަށް އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް ބޮޑަށް މި މާއްދާ ވަރަށް ކޮށްދެވިއްޖެކަމަށްވާނަމަ ގޮތުގައި، އަޑުގަނޑުވެރިން ހަމަ ގަވާއިދުކުރުވާނެ ނުން. ގޮތުގައި ދިމި ވަރަށް ކޮށްދެވިއްޖެ ކަނޑައެޅުމަށް އަޑުގަނޑުވެރިން ވަރަށް ބޮޑު އެދުމެއްދީ. ދެން މިގެ ބޮޑުސިފައަށް އަޑުގަނޑުވެރިން ހަމަ އިތު ގެންނާނީ. އެހެން މި ދަންނަވާ ސަބަބަކީ ވޯޓު ނަގައި ނަލަޙަ އިއްވާނެކަމަށްވެގެން ހަރެ މީހުން އެދިއްޖަނަ އާއި މަނަކުރުމުގެ ފުރުސަތު ޖޫރީ ފޯރާއްދާ ގޮތަށް ދިމާވާނެ ދުލި ދައުވާއަށް ވެސް ދެވޭ. އެހެންވީމާ، ސާފުކޮށް މި ބުނަނީ ކޮންޓެކްސްޓް އިނގޭން ޖޫރީގެ ވަރަށް މުހިންމު ކަމެއް ކަމުން އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް ފުރުޞަތު އެ ވާހަކަ ވެސް ދަންނަވައިލީ. ދެން އިވޭކޮށްފައި ކޯޓުތަކުން، އަޑުގަނޑު މި ދެންނެވި އަޑުގަނޑުވެރިންނަށް އިސްލާހުކުރެވިއްޖާ މި

އިންތިޚާބާއި މި ބޭފުޅުން ވިދާޅުވިހެ ބާއްވައިދުމަކީ މިހާރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މިހާތަނަށް އަޅުގަނޑުމެން މި ބޭފުޅުންނަށް ދަސްކޮށްދިނުމުގައި އޮތް އެއްޗެކޭ. އެހެންވީމާ، މާދަން ބާއްވާތީ ބެންޗަސް ބާއްވާ ފަދަ ހާލަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބެނީ އިސްކޮޅޭ. އިލެކްޝަނަކަށްވެއްޖާ އަޅުގަނޑުމެން އެހެރީ އެ ހުރި ގޮންޖެހުންތަކާ އެއްކޮށް ވެސް އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރަން. ގޮންޖެހުންތައް އެބަހުރި. އާދެ ތަޖުރިބާގައި ފައިސާގެ ގޮންޖެހުމާއި، އަޅުގަނޑުމެން މި އިންތިޚާބު ބާއްވަން ބޭނުންވާ މީހުން ހޯދުމާއި، މީހުން ގޮސް ބައިވަރު ގޮންޖެހުމަކީ ހުންނާނެ. އެކަމު އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ކުރާނަން. އެކަމަކު ބަޖެޓަށް ފައިސާ ލިބޭ ވަގުތު، މިސާލަކަށް މިހާރު ފެއްޓީއާ ކުރިން ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ފުރުޞަތުތަކުގެ މުއްދަތަށް ދެއްކީ މިއަދު ބަޔާންކުރަމުން، މި ކަންކަން ކުރަން. މިގޮތަށް ވަކިން ކުރު މުއްދަތެއް ލިބިދިނުމުގައި އެއްކަލަ ބަނދަރުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު އެލޮކޭޓްކުރުން އަދިވެސް މިކަން ކުރަނީ ވަގުތީ ފަޔާއްޓާ ދު ދައުލަތުގެ ފިޔަވަޅު ފާހަގަ ކަމަކަށް ފެށޭ ޝާހުވާ ބަހާއި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަކިން ބަޖެޓް ރަޖިސްޓަރީ ދިނުމާއި. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޮނޑުން ފުރަގަހަށް ޖެހިދާނޭ މި ހާލަތުގައި މިއަދުން ސިޔާސީ ފަޔާޒާކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިވެސް، އެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގެނެސް ލިބޭ ދުވަހުން ފެނިގެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަން ހަމަޖެހުނީ ދުވަހުން ފެނިގެން ވަކި މުއްދަތެއްގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު ދައުލަތުން ދައުލަތުގެ އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކަށް ނުލިބުނީ އެކަން ދެކެވޭ ކަމަށް ގޮތަކަށް ގޮންޖެހުމެއް އެކަން ކަންނޭނގޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަކިން ފަސޭހަވާނެ މިކަން ކުރިއަށް ގެންދަން. އެހެންނުވެއްޖެ މިހާރަށް ލިބޭ ތަޢުރީފާއި، އެތަނުން ކުރިޔަށްދާން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބަޖެޓު ނުލިއްވާނެއް ނޫން. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ މާލީ ހާލަތު މި ކަންކަން ހުރިހާ ގޮތަކުން ބަލާ އިރު ބައިވެރިކުރަން މިހެން ދަތިކަންދިން ގޮސް ވަކިން ވެސް ގޮތްތެރި ހުއްޓުވީ އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަންކަން ހަމަޖެހިގެންދާނީ. އެކަމު މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް އެ ޗާލެންޖެއް ނުނިކުމެ. ކުރު މުއްދަތެއްގައި ކުރިޔަކަށް ކުރަންޖެހޭ ކަމަކަށް ގޮތްތަކަށް ދިމާވާނީ ދެއްތޯ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް 35 ވަނަ މާއްދާއަށް އެހެން ދޮރަކާ ކަމަކަށް ގޮތްތަކަށް ނޫނީ އެއަށް އަކުރެއް އިތުރުކުރައްވާފައި އެހެން ހައްދަވާލާފައިވާނެ. ދެން އަނެއް ކަމަކީ، އެންމެފަހު ކަމަކަށް އިސްލާހު. އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަމާ މިހާރަށް ދެން ފަހަރެ މި ކުރުވާން ކަންތައްތަކުގެ ތެރެއިން 38 ވަނަ މާއްދާ. ގާނޫނު އަމަލުކުރަން ފަށަން މި އިންނަނީ ހަމަ ތަސްދީގުކުރާ ދުވަހުން ފެށިގެން. އެހެންވީމާ، ފަހަރެއްގައި ދިމާވެދާނެ ކަމަކަށްވީ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިގައި އެބަ ބޭނުން ބައެއްކަހަލަ ގޮތްތައް ހަމަހަމަ. ގަވާއިދު، އެ އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދުތައް ހަދައި، އެ ގަވާއިދު ގެޒެޓްކުރަން މި ކަންކަން ކުރަން މުއްދަތަކާ އެއްޗެހި ދުވަހުގައި އެބަ އިނދެ އިނގޭތޯ. އެކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން އެކަމަކު، ގަބޫލު އަޅުގަނޑުމެން ލިބިއަރާ ނިންމާނާ ގަވާއިދުތައް ދެއްތޯ. ނޫނިވާއާ

އަޅުގަނޑުމެން އިންތިޒާމު ހަމަޖެއްސުމާ މި ކަންކަމަކަށް ނިންމާނަމޭ. އެހެންވީމާ، ފަހަރެއްގައި އޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރެވޭނެކަން ދިމާވާނީ އަޅުގަނޑުމެން ސަޕޯޓްކުރަންވާނެ މި އުޅެނީ ދެއްވަބައްލަވާނޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަގުތުކޮޅެއް އޭގައި. މިސާލަކަށް ގަވާއިދު އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާތީ މިހާރު ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އާދި ގެންދަންވާނީ. ނުނިވިއްޔާ ގޮތުން ތަސްދީގުކުރުމާ ސޮއި ސޮއި، ގޮނޑަން ހަމަޖެހުނަސް ފަރާތް 30 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން އެދެމުން ބާރުއަޅަން ހަމަޖެއްސުމަށްޓަކައެވެ. ދެން މިއިން އެއްވެސް އެއްޗަކަށް އިތުރު ތަފްސީލެއް އިނގޭތޯ، އިތުރު ވާހަކައެއް އެއްވެސް މެންބަރަކު ވެސް އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އެސް.އޯ ނަމަވެސް އެއްވެސް ބޭނުމަކު އިނގިއިއްޔާ، އާދެ! ތެންކިއު.

<u>އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަކަރިއްޔާ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ މުޙައްމަދު. ދެން ޖުމްލަގޮތެއްގައި އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮސެސްކުރި ކަންކަން ރައީސް އަށް ފާހަގަކޮށްލަދީ. އަޅުގަނޑު ހާއްސަކޮށް މުއްދަތާ ގުޅޭގޮތުން މިހާރު ބެލުމުގައި މި އޯޕީ 45 ދުވަހާއި 90 ދުވަހާ ވިޔަ، މިހެން ބަދަލު ނައިސް ހާލަތެއްގައި ދިމާވާނެ އެހެން ކަމެއް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކޮށްލެވޭނީ. މިގޮތަށް އިންތިޚާބުތަކާ ބާ އާންމު ގޮތުން އެންމެދުވަހުން ޖެހޭނީ އިސްލާހުކުރުމުގައި ހަމަޖެހުން ތައްޔާރުކުރަން އިންތިޚާބު ދާކަމަށް ވަގުތު ހަމަޖެހޭގޮތުގެ ފުރުން، ހަމަޖެހުން މަސް ނިންމައި 10 ދުވަސް ފުރުން. މިސާލަކަށް މިހާރު މި އޮތީ ދެކުނުން 3 މަސް ދުވަސް ދިޔައި އިނގޭތޯ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ގަޑިއެއް ނިޔާވުން، ނޫނީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގަޑިއެއް ނުލެއްވުމާ 3 މަސް ދުވަސްތެރޭ އިންތިޚާބު ބާއްވަންވާ އިރު 3 ވަނަ މަސް ފެށިގެން ހަމަޖެހޭނަމަ. އޭގެ މާނައަކީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިންތިޚާބު ބާއްވަން ލިބޭނީ 2 މަސް އިނގޭތޯ. އެއީ އެ ވަރަކަށް ނުއްޖެއްސަން 90 ދުވަސް. އެހެންވީމާ، ކުރިން؛ އެހެންވީމާ، އޭގެ މާނައަކީ 60 ދުވަސްދުވަހާއި އާންމުން ކެމްޕޭނުކުރުމުގައި، އިތުރު އިންތިޒާމާއި މި ދުހާ ކަމެއް ހަމަޖެއްސަންވެއްޖެއްޔާމު ކެމްޕޭނުކުރުމުގެ ބައި ވަރަށް ބޮޑަށް ކުޑަކޮށްދޭން. އެ ބައި ނުކުރެވިދާނެ. އެހެންވީމާ، 120 ދުވަހަށް އެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމުގެ އެންމެ ބޮޑު އެއް ބޭނުމަކީ މި ދެންނެވިހެން ހަމަނަން މަސް ފުލުގެ، ފުރު މަހަން ފެށިގެ ހާލަތެއްގައި އެ މުއްދަތު ވަރަށް ބޮޑަށް ކުރުކޮށްލެވޭނީމަ އެއަށް ވަގުތު ދިނުން އެއް ކަމަކީ. ދެން އަނެއް ކަމަކީ، މި ބިލުގައި އެއްވެސް ވަރަކަށް ތަސްދީގުކުރުމަށްޓަކައި ނުވާކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮސެސްކުރި. ދެން މިސާލަކަށް ތި ފަރާތަކަށް މި ބާރު މި ލިބިދެނީ މި ބިލުގެ ދަށުން އިނގޭތޯ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާއި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއަށް. ދެ ފަރާތުން ވެސް އެއްބަސްވުމެއްގައި އަޅާވަސް ނުހުރެ ހުދުގެ ފެބަކަން އިނގޭތޯ ތަކާމަ ދި ކަމަކަށް. އެ ވާރުކަމަށް މިގެ އެއްވެސް ވަރަކަށް ނަމޮ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން

އަހަރެއް އޮތް ހާލަތެއްގައި އެ ނުނިމެނިވާ ރަޖިސްޓްރޭޝަންތަކާއެކު އެހެންނަމަ، ނޫނިއްޔާ. ނޫނީ އެއް ކަމަކަށް، މިސާލަކަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަމަކަށް ވޯޓަށް އަހާލައި، އޭގެ 2 މަސް ފަހުން ހަމައެކަ ރަޖިސްޓްރޭޝަނާ ހަމަ އެ މަޖިލީހުގައި ވޯޓަށް އަހާފައި. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ހިޔާލުތަކުގެ އިންޓަރވިއުތައް މިހެން ނޫނީ. އެއް ކަމަކަށް 2 ފަހަރު އެންމެ އަވަހަށް ކިޔާ މުއައްސަސާއެއްގެ ތެރޭގައިވާ އެހެނީ. ނޫނީ ދެ ކަމެއްގައި އެއްފަހަރާ ކިޔުއްވާ ވޯޓަށް އެހެނީ މި ބާރު ލިބިދޭ ދާދިފަހުގެ ކާނޫނަކުން. އޭގެ އެއްވެސް ވާހަކަތަކެއް މެދުގައި ނެތިމަ މިދި އެކަށިގެން ހާލަތެއް ކަމަށް ފެންނާތީވެ އެ ވާހަކަ ހަމަ ބައްދަލުކުރަން. ދެން އަނެއް ކަމަކީ، އެންމެ ފުރަތަމަ އާ ޤާނޫނުއަސާސީ އުފެދިގެންދިޔައިރުގައި އާންމު ޒިންމާ ކޮށްލުމުގެ ވޯޓަށް ދަރަޖައަކާ އަދި މިޤާނޫނަކަށް ނާދޭ. އެހެންނަމަވެސް، އޭރުގައި ވެސް ޒިންމާ ކޮށްލުމުގެ ވޯޓަކަށް ދަރަޖޭ ޕްރިސްޓޭޓް ރައްޔިތުންނަށް ދެއްވި. އޭގެ ތެރެއިން އެކަކީ އިދިކޮޅުގެ ކަންތައް. އެކަމު މިހާރު މި ޖަލްސާގައި މި ބާރު ގޮތުން ރައްޔިތުންނަށް ޕްރިސްޓޭޓް ނަންނަން ނޫނޭ. އެއިރަށް ދެއް އޮބަ ނޫ ކަންނާނީ އިންސާފު. އެހެންވީމާ، އަދާކުރާ ރިޕޯޓަށާ ސުލޫކީ ރާއްޖޭގެ ދެން މި އޮތް، ކުރިއަށް މި އޮތް މުސްތަޤުބަލުގައި ޕްރިސްޓޭޓް ރައްޔިތުންނަށް ދިމާވާ ހާލަތެއް އަހަރެން ނަންނަނާއިރު ހަމަ އިންސާފު.

މިސާލަކަށް، މިސާލަކަށް އަދާކުރާ ރިޕޯޓަރީ، މިހާރު އަދާކުރާ މެންބަރުގެ ދައުލަތް ހިނގުމުންދާ ޤާނޫނީ ދައުލަތުގެ އިންސާފު. މާދަމާ މިސާލަކަށް މަޖިލީހުން ވިސްނި ރައްޔިތުން ކައިރީގައި އަހާނީ ދައުލަތް ހިންގާނީ ޤާނޫނީ ދައުލަތަކަށް ނޫނީ ފެށުމަށް ދައުލަތުގެ ކަމެއް. މިސާލު މި ބެލުމުގެ ދަރުން އަހާކަމަށް ވަރަށް މި ދެ ޕްރިސްޓޭޓް ނޫނޭ. ހަރަކާތް ފެށުމަށް ދައުލަތަށް ބަދަލުކުރަން ބާރުގެ ނުވަތަ ނޫނެއް. އޭގެ ޖަލްސާގައި އެކަށަގަތް އެކަށީ ނަމޫނާ އެއްބާރުވެ ވިސްނުމަށް ކުރިން ޤާނޫނުތަކުގެ ރައްޔިތުން ނޫން ދެއްކޭ؟ އޭރަން ހަމައެކަނި އާއްމު ބިނާ ހިމައި މިހެން ކަމެއް ތަޞައްވުރުވާން. ހަމައަކާ ވެސް އެއް ސަރުޙަ ފެންނަނީ. އެހެންވީމާ، އެ ހާލަތު ނަންނަނާތޯ އެއް ދެން ހަމަ އުފެދި ސުވާލުއްޖެ އެ ވާހަކަ ރަނގަޅުވެދާނެ. ދެން އަދާކުރާ އިންތިޚާބު މިކަމު ހިލާ ގޮތެއް، މި ބެލުމުގައި ބައްދަލުކުރި އާއްމު ނުވަތަ ނުތެޅޭ ދިރުންވާނެ ކަމަން. އެކަމަކު ދެން ޖެހޭނެ ޓީވީއިލެކްޝަންގައި އިންތިޚާބު ދިފާޢުކުރާ ގޮތެއް ފެނނަ ނުފެނނަ. ދެން އިންތިޚާބު ހިނގާ ބަޔަކު ވެސް ފެނނަ ނުފެނނަ. ދެން ހަމައެކަން ނަމޫނާ އެއްގޮތަށް މިހެން އޮތްމަ. އެކަމަކު އަދާކުރާ ރިޕޯޓަރީ ހަމަ އާއްމު ނުވަތަ ނުނުކާ އިސްތިއުފާ ފަތުރަނިކުރާ ވަސީލަތްތަކުންނާއި އާއްމު ނުވަތަ ނުނުކާ އޮތުން ފަހަރަކާ ޖެހޭދާނެ. ފެނނ، ފެނނ، ސޮރީ، ފެނނ ނުފެނނ އޮތުން. މިއަދުވެސް އާންމު ބަޖެޓުވައިން ދިރާހުގައި މިއަދުން ވަސީލަތްތަކުގެ. ދެން ތަންކޮޅެއް ޖެހުނަށް މިސާލުގައި ބޭރަކު ދާ ކަމަކު ވަރަށްވުރެ އިސްލާމް، އެއީ އިންތިޚާބުތަކުގައި ކައިރިޕޯޓުން ތިއްބާވާ އިންތިޚާބުތަކުގައި އެބައޮތް ކައިރިޕޯޓުން ރައުޔުތައް ހަމަޖެހޭނެ ސިޔާސީ ޕާޓީއާއި، ކައިރިޕޯޓުންގެ ދިރާޔާ އަދި ކައިރިޕޯޓުން

ރަމްޒުކޮށްދޭ ތަކެތި، ނިޝާން ފަދަ އެއްޗެހި އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅެނީ އިންޓަރނޭޝަނަލް ގެލަޕްގެ ވާހަކަ ފާހަގަކުރެވިދާނެ އިނގޭތޯ. މިހާރު މި ހާލަތަށް ދިޔައީމަ މިހާރު މިގެ ދަރުން ބޭއްވާ އިންތިޚާބުގައި އަންނާނީ ހަމައެކަނި ފުރުޞަތުތައް ގޮތަށް އަންނަ ތިޔަބޭފުޅުން، ސުވާލެއް އަންނާނީ އިނގޭތޯ. އޭގެ ޒިންމާގައި އޭރު ރަމްޒުކޮށްދޭ އެއްވެސް އެއްޗެއް ނުހުންނާނެ ފެންނާކަށް. ސިޔާސީ ފިކުރެއްގެ ލޮޅުމެއް ވެސް ނޯންނާނެ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނުކުއްޔާ ގަބޫލުކުރަން ވެސް މަޖިލީހުން ނުކުއްޔާ ގަބޫލެއް، މި ކަހަލަ އެއްވެސް އެއްޗެއް ވެސް؛ ހަމައެކަނި ސިޔާސީ، ދިވެހިބަހުން ލިޔެފައި އޮންނަ ސިޔާސީ އޮންނާނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ 98% މީހުންނަކީ ދިވެހިބަހުން ދަސްވެފައި މީހުން ކިޔުމުގައި އަންނައުން އަޅުގަނޑުމެން ރިޕޯޓުކުރަމުން ނުކޮށް، ހަމަ ފުރާވަރުގެ އަދަދު އެބައުޅޭ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިޝަންގެ ޕްރޮފެޝަނަލް ހަމަ ދިވެހިބަހުން އެނގުމުގައި ފާހަގަކުރެވޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބައި-އިލެކްޝަންތަކާއި އިންތިޚާބުތަކުގައި ބޭނުން ރަނގަޅުގައި ފާހަގަކުރެވިފައި އެބަހުރި ހަމަ ދިވެހިބަހުން ނޫނީ ސަރަބަސް އެކަން މީހުންނަށް އެނގިދާނެފަދަ އެއްކަލަ ދުނިޔޭގެ ގަޔަށް އެހެރިސް ހާސިލުކުރަނީ ކޮންމެވެސް އެއްޗެއް ކިޔުމުގެ ޒަމާނީ ފާހަގަ މީހުން. އެހެންނަމަވެސް، އަސާސަކީ ބަލައިގަތުމަކީ މި އިންނަނީ ދިވެހިބަހުން ނޫނިއްޔާ. އެހެންވެއްޖެއްޔާ ހަމައެކަނި ފުރުޞަތު ލިބުން، މި އިޝާ ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އައިސްފައި ކަމަކު ރަސްމީ ލިޔުންތަކުގައި ދިވެހިބަހުގެ ބައިބުޅިގައި ވެ މިހާރު ޚާއްޞަކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީ ދެން ވިޝުއަލް ކޮންމެވެސް ކަހަލަ އަނބުރާއަޅާ ޢަދުލު ޒަމާނުގެ މަޖުބޫރީ ކާމިލް އެއް ރަނގަޅު ކަމެއް ކަމަށް ފެންނާތީވެ އެ ވާހަކަ ދަންނަވައިލީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަ ދެއްކެވުން:

އާދެ، އެހެން ބޭފުޅެއްގެ އިތުރު ކޮމެންޓެއް އެބަ އޮތީތޯ އެއްވެސް ކޮމެންޓެއް ނެތިއްޔާ، އާދެ! އަޅުގަނޑު ފުރުސަތުއަރުވާނަން ފުލުހުންގެ ދާއިރާގެ އިޖުތިމާއީ ދެންބަޔަށް އިބްރާހީމް ޒިޔާނަށް.

ފުލުހުންގެ ދާއިރާގެ ދާއިރާގެ ދެންބަޔަށް އިބްރާހީމް ޒިޔާނަށް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ރައްޔިތުން ހޮވާ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަލް ބޮޑުކަން ދާއިރާގެ މުއައްސަސާ ދިވެހިދައުލަތުގެ ރައްޔިތުންނަށް އޮންނަ ފުރިހަމަ ކަމުގައި މި މުޤައްރިރު ދެވިގެންދާނީ ބޭފުޅުންގެ ނަޒަރުގައި؟

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ޒާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބުނު ވަކި މުއްދަތެއް، ޗޭބެއް އެހެން ދަންނަވަން ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫ. އެކަމަކު އަދި އޭގެ ވަރަށް ބޮޑަށް ބިނާވާނެ ދެއްކޭ އެ ސަބަބެއް، އެއީ ރިޔާސަތުގެ ކޮންސަރަށް ސަބަބެއްކޮށް ކޮރަފްޝަންތޯ ޕްރޮފެޝަނަލީ އިންނަނީ. އެކަމަކު އުސޫލެއްގެ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން މި ބަލަނީ އެންމެ މަދުން ފަސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޮވާލާނަމަ ދުވަހުގެ ދުވަސް، ދި މަހުއްލަތާ ދުވަސް ހަމަ ރަނގަޅޭ. ކޯޓުތަކާ އެ ކަހަލަ މުއްދަތެއް ލިބިއްޖެއްޔާ އެންމެ ކުޑަމިނުން ވެސް އެހެން ކަމުގައި، މިހެން މިސާލަކަށް ދެ އިންތިޚާބު ހިނގާނަމަ މަސްދުވަސް ދެއްތޯ މިހާރު ފަސްޖެހޭ. 45 ދުވަހާއި 90 ދުވަހާ ދެމެދުގައި. އެ އިންތިޚާބުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅޭ ތޯ ބެލެނީ ބޭސްއަރަން މި ޕާރޓީ އާދައި އެކި ފަރާތް އަންނާނީ އެކި ސަބަބު އެކި ވައްތަރުގެ އެއްޗެހި. އެހެންވީމާ، އެ ވަރަށް ބޮޑަށް ޖެހޭ ފަރިތަކޮށްދޭން އެ ސަބަބާހުރެ ނުނިކުމޭ، އިސްތިރާއަން، ބައިސްކަލް ވަރަށް ބޮޑަށް ވޭތޯ. އެހެންވީމާ، ކަނޑައެޅިގެން އެހެން އެ ކަހަލަ މުއްދަތެއް އެހެން ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫވެދާނެ އިނގޭތޯ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ފުރުސަތުއަރުވާނަން ތުޅުސްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމަށް.

ތުޅުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު. ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުގެ އެންމެހައި ބައިވެރިންނަށް. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ ސުވާލަކީ ބައިވަރު ކަންތައްތަކެއް ހިނގާ ވާހަކަތަކެއް އިނގޭތޯ. ދެން އާންމުކޮށް ގާނޫނުތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހާ ހަމައެކަނި އަންނައިރުގައި ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހުން އެ ކަމާ ގުޅުންހުރި މުއައްސަސާތަކާ މަޝްވަރާކޮށްލައިގެން މި ޤާނޫނުތަކާ ބިލުތަކެއް އެއްކަށް. އެހެންވީމާ، އެ ބައި އަސާސީގައި ތަންކޮޅެއް ދަތިކަން ދިމާވެއްޖެ، މިއީ އެކަމަކު ބަންޑާރަ ނައިބު އޮފީހުން އަލަށް ކޮށްފައިވާ ބަދަލުތައް އެ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ފެންނަ ކަމެއް ހިނގާފައި. އެހެންވީމާ، މިހާރު ކޮމިޝަނަކުން ކުރި ބިލުގެ ވަރަށް ގިނަ މުއްދަތުތަކަކުން އިސްލާހު މި ހުށަހަޅުއްވާފައި. ވާހަކައިގެ ކަންބޮޑުވުން ހުރި ކަމަކަށް މި ފުރުސަތުގައި އެހެން ކަމަށް ވަކިން އަޅުގަނޑުމެން ތަނެއް ފެށޭ މި ބޮޑުވުންގެ ކަންބޮޑުވުންތަކާ އެއްކޮށް ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހާ ފެށި ބައްދަލުވުމަށްފަހު ދެއްތޯ؟ އެހެންވީމާ،

އަސްލުގައި މިއަދު ދެން އިއްޒަތްތެރި މުޤައްރިރު، މި ކަންތައްތަކަށް ދިޔަ ގޮތުން މާ ގިނަ ފާހަގަކޮށްލެވޭ ދެއްކުމުގެ ބަދަލުގައި ތިއްބެވުން އެ ބޯޑުވެރިން އެ ހުރަހެޅިގަ އަޑުގަސްދުމުން އެ އެއްޗެހި ބަލައި، ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހާ ވެސް ބައްދަލުކޮށް އަދި އިޖުރާއަށް އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނާ އެކު އެއަށްފަހު ބައްދަލުވުމެއް ބޭއްވުން އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. ދެން އަޅުގަނޑު މި ކޮމިޓީ ސުވާލަކަށް ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ޖަވާބެއް ވެސް ދެއްވުން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް މުހައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިސްގޮތް. އަޅުގަނޑަން ހީވަނީ ތި ވިދާޅުވި އަޅުގަނޑުމެންނާއި ބައްދަލު ނުވާތީގެ ގޮތުން މި ކަމަ ވާހަކަދައްކާލިކަމަށޭ. އެހެންނޫންތޯ؟ ދެއްތޯ؟ ނޫން، އަޅުގަނޑުމެންނާ މިކަމާ ގުޅޭ ގޮތަކުންނަށް، މި ހިސާ ބަޔާ ގޮތުން ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީހާކުންނެއް ނުވޭ މިހާތަނަށް ވެސް ކޮމިޓީއަކުން ފާހަގަވެފައެއް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެއްވެސް މެންބަރެއްގެ އިތުރު ސުވާލުތަކެއް އެބަ އޮތްތޯ؟ ކޮމިޝަނުގެ އިތުރު ކޮމެންޓުތަކެއް، އާދެ!

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަކަރިއްޔާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭ، އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ އަރިހުން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭ ކަމެއް، ހުރަސްކާރު މުޅި ރައްޔިތުންގެ މަސްލަހަތު ޤާނޫނުތަކުގެ ތެރެއިން ގުޅިގެން، މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ހަދާ ގަވާއިދުތަކުން އެހާ ބޮޑު ބަދަލެއް ދުރާލާފުން އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމަކަށް ގަބޫލުކުރުން؛ އާންމު އިޖުރާއާތް އާންމު ރައްޔިތުން އެ މައްސަލަ ހަމަޖެހުމުން، ނޫނީ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާ ފަދަ އިދާރާތަކުން، މަގު ބާރުތަކުން އަމަލުކުރަން ރޭވިފައިވާ ގާނޫނުތައް ޕާސްވުމަށް ހަމަ ގާނޫނެއް ހިމެނިދާނެ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭ ކަމެއް. އެއީ އެހެން، އަޅުގަނޑުމެން 5 ދުވަސް ތިބެގެން ހަދާ ގަވާއިދުތަކުން އެކަން ކަނޑައެޅެންމިދަ އެކި ޒަމާނު އާއި ބަދަލުވެ، އެކި ކޮމިޝަނުތަކުން އާއި ބަދަލުވާ ހާލަތައް، އޭގެ ގާނޫނީ ބުރަދަނާ މި ކަންކަން ތަޢާރުފުވެގެންދާ ހަމަ ބޭނުން ގަވާއިދަކުން ވިޔަފާރި އިތުރު ކަންކަން ދުރާލާގައި އެންމެ އިޖުރާއާތް ހަމަ ގާނޫނުގައި ހިމެނުން ވަރަކުން ހިމަނައިދިނުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ ވަރަށް ދަންނަވަން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ! ޝަރީފް ކުރިއަށްގެންދަވާ!

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ޝަރީފް މުޙައްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު ދެން ހަމަ ނިންމައިލާނަން، ދެން އަނެއްހެން މި ވާހަކައަކީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ތަޖުރިބާގައި ވާހަކަ ވެސް، މި ދެންނެވީ އަޅުގަނޑުމެން މެންބަރުސް ތަޖުރިބާގައި. ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި މި ކަންކަން ކުރާ ގޮތަށް ކުޅެކޮށް ބަލައިލާއިރުގައި އެއް ކަމަކަށް ހަމަ ވަރަށް ސާފުވާ އެއީ، ބައެއް ފަހަރަށް ރިފަރެންޑަމަކީ...

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކުން:

އިލެކްޝަން ކޮމިޝަނުގެ ޝަރީފް ވިދާޅުވެއްޖެ މިއީ މެންބަރުންގެ ތަޖުރިބާގައިވެސް ހާމަކޮށްދެނީއެ. އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލަން ބޭނުން މިއީ ލައިވްކުރަމުންދާ ކޮމިޓީއެއްމަ މެންބަރުންގެ ތަޖުރިބާގައި އެކަނި ބާއްވަން ބޭނުންފުޅުވާ ކަމެއް ވެއްޖެއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިބައިގައި އަންގައިދެއްވާތި. އާދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސިއްރުކޮށްލެވޭނީ. އެހެންނޫނިއްޔާ ހަމަ ލައިވްކޮށްދޭނީ އިނގޭތޯ.

އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ޝަރީފް މުޙައްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކުން:

ނޫން، އަޅުގަނޑު އެއްޗެހިތަކަށް ވެސް މި ސިއްރެއް ޖެހިފައި ބުނާ ވާހަކައަކަށްވުރެ ބޮޑަށް އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މެންބަރުންގެ ތަޖުރިބާގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މަޝްވަރާކޮށްލެވިދާނެ ނުވާ ވާހަކައެއް. އެކަމަކު ދިރާސާގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި މި ކަންކަން ކުރާ އިރު ހުރި ކަންތައްތަކެއްގެ ވާހަކަ ހަމަ ހިއްސާކޮށް މިހެން ދަންނަވައިލީ. އެއީ ރިފަރެންޑަމްތަކުގައި ވެސް ބައެއް ކޮންސެޕްޓުތަކުގައި އިނގޭތޯ، ރިފަރެންޑަމްގެ ބައެއް ފަހަރު ތަޖުރިބާތަކުގައި ހުރޭ ހަމަ ޕްރެޝަރ ހަދައިގެން ވަކިވަރަކަށް ގެންގޮސްގެން ދެ ކޮންމެ ވަރަކަށް ހަދައިގެން ބައެއް ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން ހަމަ ރިފަރެންޑަމްތަކެއް ދޫވީ ހާލަތު ވެސް އާދެ. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާލީ ފަހަރެއްގައި ވެސް މި ބަދަލު ގެންނަސްގެން މިހެން ގެންދާ ވާހަކައެއް ނޫން. އެ ދެން ހަމަ ރައްޔިތުންގެ، ޕްރެޝަރ ސިޔާސީ ގޮތުގައި ރައްޔިތުން ބާރުވެރިކުރުމާއި، ރައްޔިތުން އެއްބާރުލުން ކޮންމެއް ގެނައުމާއި، ދައުލަތް ހިންގުމުގައި، ހިނގަމުންދާ އިރު ވެސް ހަމައެކަނި އިންތިޚާބުކޮށް 5 އަހަރުދުވަހު މި ނަގާ ވޯޓުގެ އިތުރަށް 5 އަހަރު ތެރޭގައި، އިންތިޚާބާ ގުޅުންހުރި ތެރޭގައި ކަންކަން ހިނގަމުންދާ އިރު ވެސް ބައެއް ހަމަޖެހިގެން ދިރާސާގެ ހުށަހެޅުމުގައި ބައެއް ކަންކަމަށް މިހެން މި ބޭނުން

ކަމަކީ ޤައުމަށް ދިމާވާ ބޮޑެތި މައްސަލަތައް ނޫނިއްޔާ ގާނޫނުތަކުން ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދޭން ހިނގާ ކަންތައްތަކުގައި ހުރި ގޮންޖެހުންތަކާއި ރައްޔިތުންނަށް ފޯރުކޮށްދެވިގެން އެކަން ބަދަލުކުރުމަށް އައިސް. މި ކަމަކީ ކަންތައްތަކަކީ ހަމަ ދުނިޔޭގެ ބައެއް ޤައުމުތަކުގައި ހިނގާ ކަންތައްތަކެއް. އެހެންވީމާ، ރިފަރަންޑަމްގެ ގާނޫނެއް ގެނެސްގެން ރިފަރަންޑަމްގެ ވާހަކަދައްކާ އިރު އެ އެއްކޮއްސަން ވެސް ހުޑެކޮން ހަމަ ބަހައިލުމަކީ، އިޔާރަން ބައްލަވައިލެއްވުމަކީ ރަނގަޅުކަމަކަށް ވާނެހެން ހަމަ. ޤަވާއިދުގައި ވާނަ އަދި މި ދަނޑިވަޅުގައި މިހާރު މި ވަގުތަށް ބަލާ އިރު ރަށްޓެހިއަސް އަސްލު ޖަމްޢިއްޔާތަކަށް ވެސް. ހިތްހުރި، ހަމަ ކޮމިޝަނުތަކުން ވިސްނައިދޭތޯ ބަލައި ހަމަ ދެންނެވިހެން ހިތްހުރި ވާހަކައެއް އިތުރުމީ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ކެލާ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް ފުރުޞަތުއަރުވަން.

<u>ކެލާ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝަހީމް ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެންމެ މެންބަރު ޙަސަން އެ ފާހަގަކުރި ކަންތައްތަކުގައި، މިހާރު މިސާލަކަށް، މި ވަގުތަކީ އަޅުގަނޑުމެން މިކަމުގައި ހަމަ މި ބިލު ހުށަހެޅިގެން މިގޭ މަޝްވަރާކުރުމުގެ ވަގުތު. ރަނގަޅު ވާހަކައެއް މި ފާހަގަކުރީ. ރައްޔިތުންނާ ގުޅުންހުރި މި ކަމަކީ ކަންކަމުގައި ގާނޫނުގައި ސީދާ އެކަން ރަނގަޅަށް ކޯޑިފައިކޮށް ޗޮއިސް އަދި އެންމެ ރަނގަޅުގޮތް ހުރި ގަވާއިދުތަކަށްވުރެ ބޮޑެން. އެއީ ބަދަލުވެގެން އަންނާނެ މި ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުން ވެސް. އަންނައިރުގައި މިހެން ހުރި ކަންކަން ސީދާ ގޮތުން ގުޅިގެން. އެ ހާލަތު ގެނައުމަށް ބަލައިމާ އަޅުގަނޑުމެން މި ވަގުތު މަޝްވަރާކުރަމުން މި ދަނީ ދޭ. އެހެންވީމާ، މިސާލަކަށް ދުންމާދާ މި ބޭފުޅުން މި ހުށަހެޅުއްވި މިހާރު އޮތް ކަރުދާހުގައި ފޯރުކޮށްދެވިފައި ހުރި ކަންކަން. އޭގެ އިތުރުން ވެސް މި ހުރި ކަންކަން ފޯރުކޮށްދެވިގެންތޯ؟ އާދަން މުޅި އެބަ ކޮމިޝަނަށްވެސް ދޭނެ ނިމިގެން އަންނައިރުގައި. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ދަންނަވައިލީ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވުން:</u>

މެންބަރުންގެ އެބަ އޮތްތޯ ކަންބޮޑުވުމެއް އެ ބޭފުޅުންނަށް ސާފުކޮށްދެވެން. ކޮމިޝަނުގެ އިތުރު ހިއްސާކުރުމެއް ނެތިއްޔާ ދެން މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެން؛ އެބަ އޮތްތޯ ބަހުސް؟ އެހެންވީމާ، ދެން ތިޔަފުޅުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިސާބު ދެއްވާނަންތޯ ގާތްގަނޑަކަށް؟

<u>އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

އަޅުގަނޑުމެން އުއްމީދު މި ކުރަނީ މިހާރު އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ 11 ތާ، އޮގަސްޓު މަހުގެ 11 ވަނަ ދުވަހާ ވިދާޅުވެއްޖިއްޔާވެސް. އަޅުގަނޑުމެން އުއްމީދު މި ކުރަނީ ހަމަ ފުރިހަމަ ތައްޔާރީގައި މި ޒިންމާދާރުވާން ބޭނުމެއް އަދި ނުދެންނެވުނުކަމުގައި ވިޔަސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

މިހެން މި ދަންނަވައިލީ އެއްކަމަ ޖުލައި 26ގެ ބަންދު ދުވަސްތަކެއް ވެސް.

<u>އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ރައީސް މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

އާދެ! އެކަމަކު އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ އޮގަސްޓުމަހުގެ ފުރަތަމަ ހަފްތާ ތެރޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ފޮނުވާލަދޭނަން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވަމުން:</u>

އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން އަދި އިތުރަށް ހަމަ ބައްދަލުކޮށްލަންޖެހިދާނެ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ދަންނަވައިލީ. ޝުކުރިއްޔާ.